

ZEMĚPIS

KARTOGRAFIE

Práce s topografickou mapou

ÚKOL 1: Doplňte text:

Mapa je _____, _____ a _____ obraz země. Pokud ji zobrazíme na kouli, vzniká _____.

Podle obsahu dělíme mapy na:

1. _____ - podrobné, místopisné
2. _____ - zachycují velké geografické celky, obsahují fyzickogeografické (např. vodstvo) i socioekonomické (např. státy) prvky
3. _____ - účelové, s vymezenou tematikou, ostatní charakteristiky jsou vynechány

ÚKOL 2: Pracujte s pracovním listem a doplňte druh mapy podle obsahu.

	č.1	č.2	č.3	č.4
Druh mapy:				
Obsah:				
	č.5	č.6	č.7	č.8
Druh mapy:				
Obsah:				

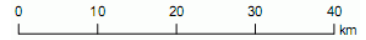
ÚKOL 3: Pracujte s topografickou mapou.

Název mapy: _____ Měřítko: _____ 1 cm v mapě je _____ ve skutečnosti

<p>Napište či nakreslete značky, kterými jsou znázorněny:</p> <p>lesy</p> <p>silnice</p> <p>vedlejší silnice</p> <p>památné stromy</p> <p>železnice</p> <p>výšky hor</p> <p>kostely</p>	Číslo mapy:	Interval vrstevnic:
	Které vrstevnice jsou tenčí a které silnější:	
	Rok vydání:	
	Naleznete na této mapě názvy, které se již nyní nepoužívají?	

Napište název libovolné/ho:	Doplňte konkrétní název:
hory:	potok protékající Novými Homolemi:
rybníka:	řeka protékající Roudným:
potoku:	v jaké nadmořské výšce se nacházejí Litvínovice:

ÚKOL 4: S pomocí grafického měřítka a pravítka určete vzdálenost:

Čejkovice – Dubné	
České Budějovice – Homole	
Litvínovice - Dubné	

Určování zeměpisné polohy

Zeměpisnou síť tvoří poledníky a rovnoběžky.

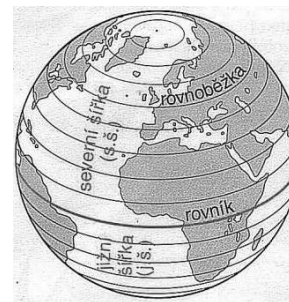
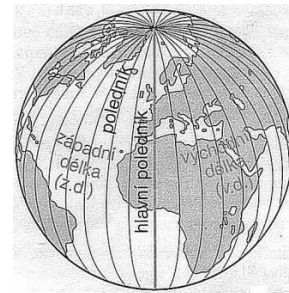
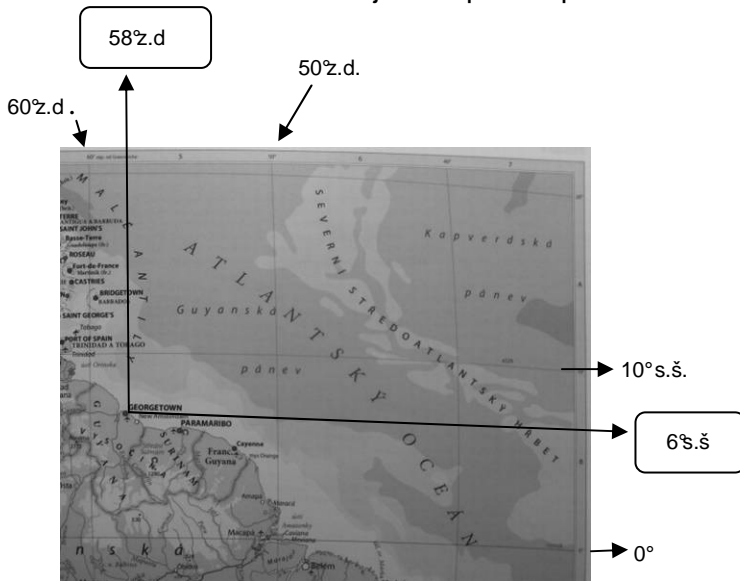
Poledníky jsou čáry, které spojují oba zemské póly. Jsou všechny stejně dlouhé. Hlavním byl zvolen poledník procházející Londýnem, říká se mu greenwichský podle londýnské hvězdárny. Protilehlý poledník má délku 180°. Jejich spojením vznikne kružnice, která dělí Zemi na východní a západní polokouli.

Zeměpisná délka může být **východní** (v.d.) nebo **západní** (z.d.).

Rovnoběžky jsou myšlené soustředné kružnice, které se směrem k pólům zmenšují (na pólech je z nich jen bod). Nejdelší rovnoběžkou je rovník (44 000 km).

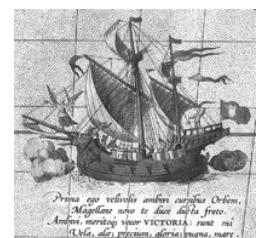
Zeměpisná šířka se udává buď **severní** (s.š.) nebo **jižní** (j.š.).

Každé místo na zemi má svoji zeměpisnou polohu.

ÚKOL 1: S pomocí map v atlasu a rejstříku pojmů doplňte chybějící údaje v tomto textu. Všechna zmiňovaná místa zároveň zakreslete a zapište do mapy světa.

Fernão de Magalhães [fernando magaljenš] byl portugalský mořeplavec, který obeplutím zeměkoule přinesl důkaz o kulatosti země. Z pěti lodí, které se na tuto výpravu vydaly, se po třech letech vrátila jen jedna. Sám Magalhães zahynul (pravděpodobně rukama domorodců) na _____ (1- ostrovy 10°s.š., 120°v.d.). V době, kdy Magalhães se svými námořníky uskutečňoval nebezpečnou výpravu, se Španělé zaměřili na dobývání nově objeveného kontinentu _____ (2- kontinent vymezený 10° 85°s.š., 50°-170°z.d.).

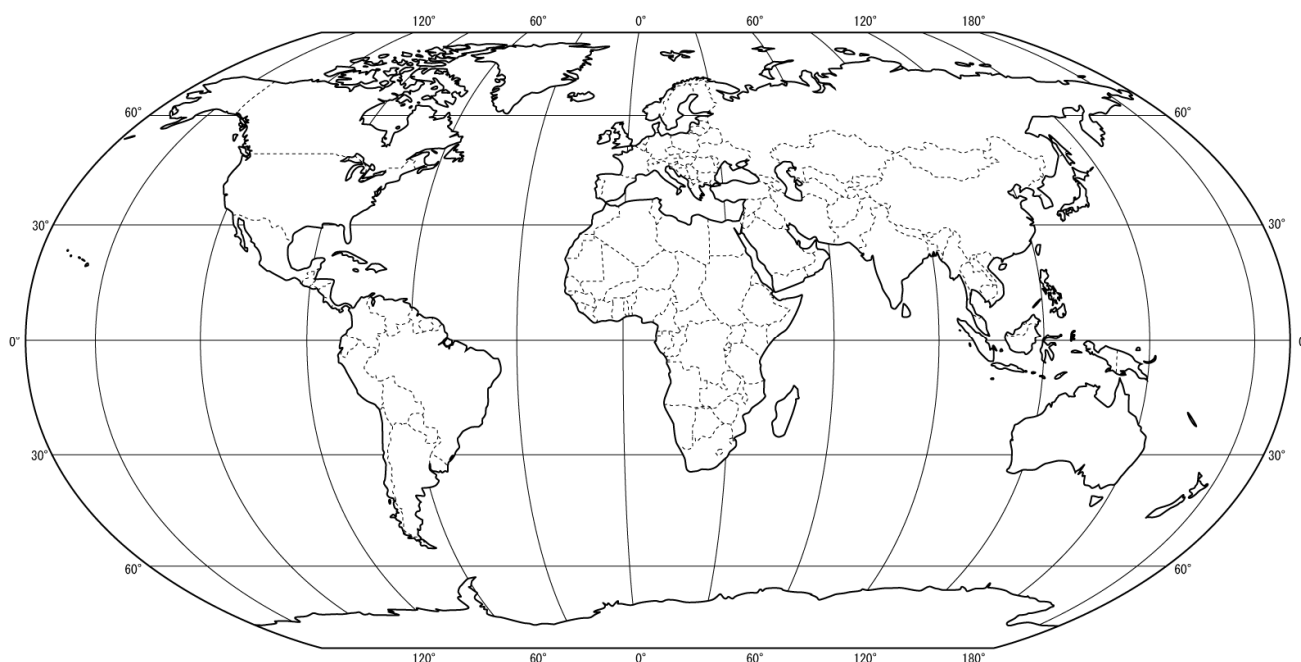
Magalhães se narodil v Portugalsku, kde také studoval geografii a astronomii. Ve svých dvaceti letech se dostal poprvé na moře. V roce 1505 byl poslán do _____ (3- stát 20°s.š., 80°v.d.), kde chtěl být budoucím místokrálem vytvořit vojenské a námořní základny. Po svém návratu byl roku 1511 poslán do _____ (4- stát 33°s.š., 5°z.d.), kde v roce 1513 bojoval a zranil si v bitvě koleno. Po nelegálních obchodech s Maury byl propuštěn ze státních služeb. Odebral se tedy do Španělska. Místní král schválil jeho plavbu okolo světa a pět válečných a obchodních lodí vyplulo.

ÚKOL 2: Zbytek textu pracujte opačně, ke zvýrazněným pojmům doplňte zeměpisné souřadnice. Nezapomeňte zakreslovat čísla míst do mapy.

První Magalhãesovou zastávkou byl ostrov Tenerife (5- _____) na Kanárských ostrovech, kde vypukly první konflikty s podřízenými kapitány. Plavba pokračovala přes Atlantický oceán jihozápadním směrem přes rovník. Počasí jim příliš nepřálo - vály nepříznivé větry a stále přšelo. Dopluli do zátoky dnešního města Rio de Janeiro (6- _____).

V následujících měsících se výprava ubírala podél jihoamerických břehů k jihu. Začátkem ledna 1520 prozkoumala ústí La Plata (7- záliv _____), o němž zpočátku soudili, že jde o hledaný průliv do "Jižního moře", tedy Tichého oceánu. Později objevili mezi Ohňovou zemí a dnešním Chile (8- stát _____) ústí hledaného průlivu. Průliv kapitán nazval „Kanál všech svatých“, ale námořníky byl pojmenován Magalhãesův průliv (9- _____) a toto jméno nese dodnes.

Po třech letech se pouze jedna loď se sedmnácti námořníky vrací zpět do Španělska s prvenstvím v obeplutí zeměkoule.

Analýza geografických dat I

Mapy jsou důležitou součástí všedního života. Potkáváme se s nimi například v televizním zpravodajství nebo letácích. Neslouží jenom proto, abychom našli správnou cestu ke svému cíli, ale poskytují řadu důležitých informací např. o ekonomice, obyvatelstvu a přírodních poměrech. Proto musíme umět s mapami pracovat.

ÚKOL 1: Škrtněte, co se nehodí. Pracujte s tematickými mapami světa.

Ropa společně s černým a hnědým uhlím je významným světovým palivem. Největší oblasti těžby ropy se nacházejí kolem *Perského zálivu / Austrálie*. Oblasti těžby černého uhlí se nacházejí jinde. Patří mezi ně *východ USA / Argentina / východ Číny / Španělsko / Rusko*. Tyto státy vyrábějí elektrickou energii v elektrárnách *jaderných / tepelných*. Státy jako je *Francie / Velká Británie / Kanada / Norsko / Německo* zase upřednostňují elektrárny jaderné.